

РЕШЕНИЕ

№ 44

гр. Бургас, 28.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в публично заседание на тридесет и първи януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Румяна Ст. Калошева Манкова

Членове: Кирил Гр. Стоянов
Веселка Г. Узунова

при участието на секретаря Марина Д. Димова
като разглежда докладваното от Кирил Гр. Стоянов Въззивно гражданско дело
№ 20232000500447 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе в предвид следното:

Делото е образувано по въззивната жалба на М. Л. Ч., ЕГН *****,
от гр.Бургас против Решение № 884 от 26.07.2023г., постановено по гр.д. №
1358/22г. по описа на Окръжен съд – Бургас.

Въззивникът е посочил, че в обжалваните части решението е недопустимо, при условията на евентуалност – неправилно поради нарушаване на материалния закон, допуснати са съществени процесуални нарушения и е необосновано. На първо място въззивникът оспорва, че решението е постановено при нередовна искова молба.

В обстоятелствената част на исковата молба се обосновава качеството на ответницата Ч. на ипотекарен длъжник, а в петитума на исковата молба се иска ответницата да заплати исковата сума в качеството си на солидарен длъжник по сключен договор за кредит. Не става ясно ищецът какво твърди – дали ответникът е ипотекарен или солидарен длъжник. Обективно се сочи, че ответника е ипотекарен длъжник, а при това положение тя няма да бъде страна в материалното правоотношение по главното вземане. В тази връзка се иска оставяне на исковата молба без движение като се уточни качеството на ответницата. На следващо място решението е неправилно. Въпреки, че при разпределението на доказателствената тежест по 154 от ГПК не е допуснато процесуално нарушение такова е допуснато при постановяване на решението като е приложена презумция каквато нито е докладвана, нищо съществува в закона. Неправилно е приложена разпоредбата на чл.32 от СК. Страната сочи,

че от наличието на съпругеско правоотношение не следва автоматичния извод за възникване на солидарна отговорност. В случая не са налице доказателства, че задължението по кредита е поето за задоволяване нуждите на семейството. Задължението да бъде доказано това лежи върху ищеца. В случая извода е направен при липса на анализ на всички събрани доказателства. В случая ответницата е учредила ипотека върху свои имоти. Банката ищец въз основа на издадения срещу длъжника Т. изпълнителен лист е наложила възбрани и върху имотите на ответницата ползвайки се от разпростирането на субективните предели на издадения в нейна полза изпълнителен лист. Дори и в исковата си молба ищецът твърди, че има качеството на ипотекиран длъжник. Несъобразяването с това води до постановяване на необосновано и противоречащо на закона съдебно решение.

С ОИМ е направено изрично възражение за нищожност на договора за кредит от 18.10.2013г. поради липса на предвиденото съществено съдържание. В договора като конститутивен елемент се изисква уговаряне на определена цел за ползване на заетите средства – т.е. – за каква цел е поето задължението. В случая твърдението че договорът има цел остава недоказано. Твърденията на ищеца са, че средствата са за „рефинансиране и текущи нужди“ са недоказани. Твърденията че в т.нар. “Искане“ се съдържали данни за целта на кредита не променят изводите за недоказаност на целта, тъй като това искане не е част от самия договор за кредит. За да обоснове солидарната отговорност на ответницата при условията на пълно и главно доказване ищецът следва да докаже освен другите елементи и това, че сумите по кредита са били разходвани за нуждите на семейството. Напротив – от доказателствата събрани по делото се установява как кредитополучателят е оперирал със средствата по кредита – около 100 000 лв. са били предоставяни в заем на трети лица. Установява се въз основа на доказателствата по делото, че 99 000 лв. от отпуснатите средства не са послужили за нуждите на семейството. Подробно са упоменати суми и заемополучатели. Необосновано е и твърдението за рефинансиране на стар дълг /от 23.04.2008г./ Налице е и продажба на недвижим имот, от която е получена сума в размер на 141 000 евро, което сочи, че семейството е имало достатъчно средства и получения заем е бил усвоен еднолично само от К. Т.. Според експертно заключение доходите на двамата съпрузи през процесния период възлизат на 561 380.26 лв., а разходите за издръжка според НСИ необходими са 53 189 лв., което сочи, че само ответницата е в състояние да издържа с доходите си семейството без да получава каквито и да е средства от банка. Освен това доказателствата сочат, че ответницата не е имала никакъв достъп до средствата по сметки на съпруга си, нито е разполагала с пълномощно за това. Твърдението, че 198 251.88 лв. са били ползване за рефинансиране на друг кредит не сочи, че средствата са били ползвани за задоволяване на семейни нужди. Не е доказано, нито с експертизата, че с въпросните 198 000 лв. е погасен кредита по договора от 23.04.2008г. Този кредит от 2008г. е оспорен –

неговата формална доказателствена сила. Изрична клауза за рефинансиране в договора от 18.10.2013г. липсва. Такъв начин на усвояване не е предвиден и в общите условия, Раздел 2. Разполагаемите средства не са 300 000, а 100 000 лв. – нещо което е констатирано от в.л. по приетата експертиза. По – нататък страната твърди, че липсата на съществен елемент от договора – а именно – неговата цел води до нищожност на целия договор. От друга страна е налице нищожност и на отделни клаузи. В тежест на ищеца е да установи всички положителни факти, свързани с изпълнение на собствените си задължения. Не е предоставил съгласно договора задължението си за предоставяне на погасителен план съгласно т.5 от Договора. Също така съгл. чл.58 и 59 от ЗКИ следва да бъдат визирани всички разходи, такси и разноси по кредита, обективните критерии въз основа на които тези разходи могат да се изменят. Действително – погасителен план е представен с дата 12.10.2013г. – т.е. отпреди сключването на договора, в който е посочена дата 25.10.2013г. – първо усвояване на кредита, но то не съответства на установеното по делото – дата на усвояване 01.11.2013г.

В допълнителното споразумение от 24.08.2015г. е договорено изменение на лихвения процент, с което е изготвен нов погасителен план като изрично е визирано, че погасителния план е валиден само до последващата промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи. Последващата промяна на лихвения процент е от 14.08.2017г. Но нов погасителен план тогава не е предоставен. Последното плащане по кредита е от м.07.2021г., редовно е бил обслужван до м. 01.2021г. – т.е. – до тогава кредитополучателят Т. редовно е изпълнявал задълженията си и е бил изправна страна по договора. След промяната на лихвения процент от 14.08.2017г. Банката не е изпълнила задължението си за ясно и разбираемо формулиране условията по кредита по чл.59 от ЗКИ и е нарушила правилата за добросъвестност по смисъла на чл.143 ЗЗП.

Поддържат се всички възражения за неравноправни клаузи с ОИМ: - по т.7 кредиторът е приел, че променливият лихвен процент е зависим от базовия лихвен процент, определян по одобрена от кредитора методология и се променя при промяна на базовия лихвен процент по решение на кредитора. Клаузите по т.7 и т.9 са неясни, но е видно, че банката може едностранно да промени лихвения процент. Липсата на яснота води до неравноправност на клаузите. Като неравноправни се оспорват и разпоредбите по т.1.1 от допълнителните споразумения от 24.08.2015г. и от 14.08.2017г., по т.9.1 и 9.2 от ОУ към тях, касаещ промяната на лихвения процент от кредитора.

Неравноправна е също клаузата на т.24.3 от ОУ във вр. с т.13 от Договора от 18.10.2013г.: прието е, че кредиторът има право да изменя таксите и комисионните Претендира се да се приеме, че клаузите на т.13 от Договора от 18.10.2013г. и на т.24.3.1 от ОУ са нищожни. Като неравноправна се окачествява и клаузата на т.28.1 от ОУ по смисъла на чл.143 ал.2т.5 тъй като задължава потребителя в случай на неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение за неустойка, които

в случая са прикрити от правото да се сключи договор на каквато и да е цена, при каквито и да е условия. Оспорва се приетото от окръжния съд, че ищецът е „трето лице“ по смисъла на чл.181 ал1 от ГПК: - такова лице е само онова, което черпи права от лицето, подписало документа и правата, които то черпи могат да възникнат само при условие, че датата на възникването им предшества датата на документа. Другите неучастващи в създаването на документа лица не са трети лица и спрямо тях. Сочи се, че при преценката си относно твърдението на ответницата за разписките, въз основа на които са предоставяни суми по договори за заем съдът не е кредитирал въпросните разписки и е счел, че нямат достоверни дати спрямо ответника. Това според страната е незаконосъобразно. Ответникът в случая няма такова качество на трето лице, при което разписките не могат да му бъдат противопоставени. Той не черпи права от оспорените разписки. Те са представени с цел провеждане на насрещно непълно доказване в съответствие с доклада на съда в насока на твърденията и, че средствата по кредита не са разходвани за целите на семейството. Поради това следва да бъде прието, че въпросните разписки са годни доказателства за предоставените в заем суми и доколкото не са представени други опровергаващи доказателства твърдението следва да бъде прието основателно, а факта – за доказан.

Моли се за отмяна на постановеното решение и изцяло отхвърляне на предявените искове. Претендират се разноски. Правят се искания: - за допускане на ССЧЕ – за даване на заключение как са отразени извършените банкови преводи в счетоводството на „Ар Си Ай Адвайзърс“ ЕООД и редовно ли е водено счетоводството по отношение на тях; - моли се за допускане на свидетел относно обстоятелството у че заемните суми по разписките са били предоставяни. Прилагат се доказателства. Страната иска събирането на нови доказателства без съобразяване с ограниченията на чл.266 от ГПК поради нарушение на чл.146 от ГПК и необходимостта от повтаряне на действията.

Депозиран е отговор на въззивната жалба от „Банка ДСК“ АД, ЕИК * със седалище и адрес на управление – гр.София. Моли се за отхвърляне на жалбата. Като неоснователни се оспорват възраженията на ответницата касаещи правната и фигура на ипотекарен длъжник. Ищецът сочи, че с предявяване на иска е приложила нотариален акт за учредяване на договорна ипотека. В нотариалния акт се съдържат всички съществени елементи на договора за банков кредит. Безспорно ответницата отговаря за задълженията по кредита в качеството на ипотекарен длъжник. Възможността за реализиране на тази отговорност обаче е последваща – в хода на принудителното изпълнение, поради което няма отношение към настоящото производство, което е образувано за установяване размера, изискуемостта и присъждане на вземанията по договор за жилищен и ипотечен кредит от 18.10.2013г.

Според страната е безспорно, че на основание чл.32 ал.2 от СК съпрузите отговарят солидарно за задълженията, поети от двамата или от един от тях за задоволяване нужди на семейството. Към датата на сключване

на договора и момента на усвояване кредитополучателят К. Т. има сключен граждански брак с ответницата. Съгласно практиката на ВКС когато едно парично задължение е поето от единия съпруг, солидарната обвързаност на другия съпруг възниква по силата на законова презумпция, че взетата в заем сума се използва за задоволяване на нужди на семейството. В отношенията им с кредитора всеки един от тях дължи всичко и може да се освободи от отговорност само ако общото задължение е изпълнено изцяло, докато във вътрешните им отношения само се предполага че те дължат по равно.

Солидарната отговорност по смисъла на чл.32 от СК възниква и в случая когато единия от съпрузите по време на брака е поел парично задължение по банков кредит, за да погаси с получените парични средства предходни парични задължения, за които двамата съпрузи отговарят солидарно. В случая правните фигури на ипотечарния длъжник и на солидарния длъжник не са взаимноизключващи, на в случая нямат отношение към предмета на доказване по настоящия иск и има за предмет установяване на задълженията по основание и размер, тяхната изискуемост, предпоставките за ангажиране.

Солидарната отговорност на съпругата на кредитополучателя. Не се спори от ищцовата страна, че е кредитор на К. Т., че се е снабдила с изпълнителен лист поради неизпълнение в производство по чл.417 от ГПК, че е налице образувано изп. дело, действията по които са спрени с акт на съда. Със съдебно решение, вкл. въззивно – Втора инстанция на Апелативен съд е прието, че вземанията на кредитора по отношение на длъжника Т. на осн. чл.739 ал.1 от ТЗ са погасени по давност.

Било е учредено събирателно дружество, в което К.Т. е неограничено отговорен съдружник. С решение от 2019г. на ОС – Хасково е била обявена неплатежоспособността и е открито производство по несъстоятелност на събирателното дружество и неограничените съдружници, сред които и К.Т.. Производството по несъстоятелност е било спряно поради липса на средства за разноси в производството, а впоследствие с решение от 22.03.2021г. е било прекратено поради изтичане на 1 г. от спирането. Въз основа на това съдът е приел, че вземанията на личните кредитори /в случая „Банка ДСК“ АД/ на неограничено отговорния съдружник К.Т. са погасени на основание чл.739 ал.1 от ТЗ. В случай че въззивното решение на АпС бъде потвърдено или недопуснато до касационно обжалване то изп. лист срещу К.Т. ще бъде обезсилен и изп. производство против него - прекратено.

Поради това за кредиторът „Банка ДСК“ АД възниква правен интерес от упражняване правото си да иска изпълнение от другия съдължник на осн. чл.32 от СК, с който К.Т. дължи солидарно. Оспорват се като неоснователни изложенията в жалбата възражения, че не са налице предпоставките по чл.32 от СК и М. Т. не носи отговорност за задълженията по кредита. Страните са в брак, договорът е сключен по време висящността на брака. За обезпечаване на вземанията на кредитора М.Т. е учредила върху свои съсобствени недвижими имоти. От доказателствата по делото се установява че със сумата от 198

251.88 лв. е погасен друг кредит - от 23.04.2008г. от същия кредитор, който също е усвоен по време на брака. Тази хипотеза също води до възникване на солидарна отговорност на двамата съпрузи по чл.32 от СК. Ако не се докаже липса на извършения разход или че сумата е разходвана не за семейни нужди, то следва да се приеме, че сумата е удовлетворяване на семейни нужди. В случая тежестта на доказване е на оспорващия съпруг. В процесния случай според страната отв.Т. не е провела пълно и главно доказване че ипотечния кредит не е за задоволяване нуждите на семейството.

Изложените в жалбата възражения са в противоречие с изискванията за разпределение доказателствената тежест в процеса във връзка с оборване презумпцията на чл.32 от СК. Представените разписки от 2013 и 2014г. се оспорват като годни доказателства. Установяването на достатъчен доход не оборва презумпцията, че кредитът е бил използван за семейни нужди. На следващо място се оспорват възраженията за нищожност на договора за кредит като неосноватени. Твърденията на въззивника за нищожност на клаузи на договора не обвързва страните и въз основа на тази нищожност не може да се каже че целия договор е нищожен. Дори при нищожност на клаузи приложение ще намерят императивни норми на закона по чл.26 ал.4 от ЗЗД. От фактическа страна не се спори, че на 18.10.2013г. между Банката и К.Т. е сключен договор за жилищен и ипотечен кредит в размер на 300 000 лв. в т.2 е уговорен гратисен период за издължаване на главницата по кредита от 84 месеца, през който кредитополучателят може да усвоява и погасява суми по кредита може, но не е длъжен да погасява главницата по кредита. Установява се усвояването на кредита на 01.11.2013г. Експертизата сочи, че впоследствие са извършвани много операции по погасяване и усвояване на кредитния лимит в рамките на гратисния период за издължаване на главницата. Според експертизата общия размер на усвоената сума в рамките на гратисния период от 84 месеца възлиза на 678 000 лв. и съответно 380 946.51 лв. е погасената сума. Впоследствие е допусната забава над 90 дни, налице са 19 дължими погасителни вноски с общ размер на 35 448.34 лв. Възникнало е право за банката да обяви вземането си за главницата по договора за кредит за предсрочно изискуемо. Правото е надлежно упражнено с предявяване на иска срещу М. Т. в качеството и на солидарен длъжник по договора от 2013г. като в исковата молба се съдържа недвусмислено волеизявление на кредитора за обявяване на предсрочната изискуемост на задълженията по кредита.

Излага се становището на страната по възраженията за неравноправни клаузи. Оспорва се, че неравноправни клаузи може да има - при предвиждане увеличение на лихвата. В случая по договора от 2013г. възнаградителната лихва е 6.70%. На 24.08.2015г. при подписване споразумението, с което са предоговорени условията е постигнато съгласие размерът на лихвата да бъде намален на 5.30% годишно. Ново споразумение на 14.08.2017г. предоговаря условията по договора като размера на лихвата е намален на 3.90% годишно. Тези обстоятелства се потвърждават от приетата експертиза, която е неоспорена. Моли се за отхвърляне на жалбата като неоснователна и

необоснована и да се потвърди обжалваното решение. Претендират се разностите по делото.

След преценка на доказателствата по делото съдът приема за установено следното:

Производството по делото е образувано по исковата молба на „Банка ДСК“ АД, гр.София против М. Л. Ч. с правно основание чл.32 ал.2 от СК във вр. с чл.430 от ТЗ. Банката – ищец сочи, че на 18.10.2013г. между нея и кредитополучателя К. Т. е бил сключен договор за кредит в размер на 300 000 лв. със срок за издължаване 300 месеца, считано от датата на първото усвояване /01-11-2013./ За обезпечаване на вземанията в полза на банката е учредена ипотека върху самостоятелни обекти в сграда с идентификатори – 07079.609.55.1.6 – апартамент; с идентификатор 07079.611.146.1.3 – офис и с идентификатор 07079.511.146.1.1 – офис. Банката е изпълнила условията по договора и е предоставила на получателя договорената сума от 300 000 лв. В т.7 от договора е договорена лихвата в размер на 6.70% годишно. В т.6 е уговорена падежната дата – 25-о число на съответния месец. На 24.08.2015г. е подписано допълнително споразумение като е намален размера на възнаградителната лихва - на 5.30% годишно. На 14.08.2017г. е подписано допълнително споразумение. Лихвата е намалена на 3.9% годишно. Към датата на сключване на договора и усвояване на кредита по договора кредитополучателят има сключен граждански брак – с М. Ч.. Страната се позовава на разпоредбата на чл.32 от СК – съпрузите отговарят солидарно за задълженията поети от двамата или един от тях: когато едно парично задължение е поето от единия съпруг, то солидарната обвързаност на другия възниква по силата на законовата презумпция, че взетата в заем сума се използва за задоволяване потребности на семейството. В този смисъл е и практиката на ВКС.

Ищецът сочи, че към датата на депозиране на исковата молба не са погасени 19 бр. дължими вноски като размерът им възлиза общо на 35 448.34 лв. Поради непогасяване на вноските и забава в продължение на 90 дни възниква отговорността по Раздел 7 – т.20.2 – отговорност и санкции. Възниква правото на Банката да обяви вземането си за главница за предсрочно изискуемо с едностранно волеизявление до неизправния длъжник. Ищецът сочи, че с исковата молба обявява на ответницата Ч. – Т. в качеството и на солидарен длъжник по договор за кредит от 18.10.2013г. предсрочната изискуемост на всички задължения по договора за кредит, които към датата на предявяване на иска – 26.08.2022г. възлизат в общ размер на 314 790.49 лв., от която 297 053.49 лв. – главница, 16 582.69 лв. – лихва.

В предвид на изложеното „Банка ДСК“ АД претендира ответницата Ч. да бъде осъдена в качеството и на солидарен длъжник да и заплати сумата от 25 000 лв.- като частичен иск за всички изискуеми вземания по договора за кредит от 18.10.2013г., които са в общ размер на 314 790.49 лв. Претендират се разности. Направени са доказателствени искания.

С отговора на исковата молба от страна на ответницата Ч. твърденията в

ИМ са оспорени. Твърди се, че облигационна връзка. За действителността на договора за кредит се изисква договаряне на определена цел, това е необходимост за самото му съществуване. В процесния договор не е посочена каквато и да е цел. Това влече нищожност на целия договор. Направено е възражение за недължимост на претендираните суми поради изтекла 5 г. давност за сумите по главницата и 3 г. – давност за сумите по лихвите. В случай, че договорът е породил правните си последици се оспорват размерите на усвоените суми и че те са разходвани за нуждите на семейството.

Страната прилага платежни нареждания от които е видно, че на пет различни дати след усвояването на кредита са превеждани суми на трети лица с основание на превода „заем“. Дадени са заеми общо в размер на 99 000 лв. Акцентираща се и върху нищожност на отделни клаузи в договора – неравноправни клаузи: съгл. чл.9.1 от ОУ към договора Банката може едностранно да промени лихвения процент до пълното погасяване на задължението, но не съдържат условията и методиката на тази промяна. Липсата на яснота води до неравноправност на клаузата.

Като неравноправна се охарактеризира и клаузата на т.28.1 от ОУ – относно обезпечаването с ипотека на договора: дадено е право на кредиторът да поднови имуществената застраховка при избран от кредитора застраховател като може да договаря със себе си като застрахователен агент. Това води до задължаване на потребителя да плати каквато цена реши Кредитора – т.е. – той може да стане страна по договор без да е дал съгласието си. Страната твърди, че е нарушен чл.143 ал.2 т.5 от ЗЗП както и т.10 от същия текст. Моли се за изцяло отхвърляне на исковата претенция.

С обжалваното решение съдът е уважил претенцията. За да стори това той е приел на осн. Чл.32 от СК, че за задълженията поети от двамата или от единия съпруг двамата съпрузи отговарят солидарно. Обвързаността на другия съпруг възниква по силата на закона. Прието е, че кредита е предназначен за семейни нужди и не е проведено пълно и главно доказване за оборване на законовата презумпция по чл.32 ал.2 от СК. Съдът е приел, че представените от страната разписки за заеми нямат достоверна дата и не могат да се противопоставят на Банката, която се явява трето лице и съответно – като частни свидетелстващи документи не се ползват с материална доказателствена сила освен за неизгодни за издателите им факти. По този начин съдът заключава, че убедителни доказателства за сключени договори за заем от кредитополучателя Тончев не са представени и не може да се заключи за предоставяне в заем на заетите суми на трето лице – т.е. заема да е усвоен за несемейни нужди. Съдът е приел, че са налице основанията по Раздел седми, т.20.2 от ОУ към договора за кредит и допълнителните споразумения като поради непогасяване в срок на месечните вноски е допусната забава в плащанията с повече от 90 дни. Прието е, че изявлението на банката за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита, инкорпорирано в исковата молба е породило правни последици с връчването на препис от исковата молба на ответницата поради пораждаване фактическия

състав на предвидените в договора за кредит обективни предпоставки за настъпване на предсрочна изискуемост. Поради наличие на неравностойна клауза по смисъла на чл.10а ал.2 от ЗПК като неоснователен е отхвърлен иска за сумата в размер на 300 лв. – годишна такса за управление на кредита.

Извършената от Бургаския апелативен съд служебна проверка по чл.267 във вр. с чл.262 от ГПК констатира, че въззивната жалба на М. Ч. е редовна, подадена е от страна с право на жалба в рамките на предвидения от закона преклузивен срок и пред надлежната по правилата на функционалната подсъдност инстанция – следователно – същата е допустима.

По основателността на въззивната жалба съдът съобрази следното:

Относно възраженията за нередовност на исковата молба, съдържащи се във въззивната жалба във връзка с правното основание, по което е ангажирана отговорността на ответницата Ч. следва да се има предвид теоретичното обяснение относно правната фигура на ипотекарния длъжник. Ищцовата Банка е предявила иска си по чл.430 от ТЗ във вр. с чл.32 от СК като е представен нотариалният акт за договорната ипотека, с която е било обезпечено вземането и. Видно от съдържанието на този нот. акт /л.33 и сл. по делото на ОС/ се установява, че за обезпечаване вземането а Банката – кредитор е учредена договорна ипотека върху три недвижими имота – семейна общност на кедитополучателя и ответницата като последната притежава съсобственост в тези имоти. В този нотариален акт са упоменати всички подробности по кредита и обезпечаването му. По този начин независимо от обстоятелството, че ответницата Ч. – Т. има качеството си на солидарен длъжник, то съобразно този нотариален акт за договорна ипотека тя има и качеството на ипотекарен длъжник. Качеството и на солидарен длъжник произтича от разпоредбата на чл.32 ал.2 от Семейния кодекс - съпрузите отговарят солидарно за задълженията, поети от двамата или от един от тях за задоволяване нужди на семейството. В настоящия случай към датата на сключване на договора за кредит – 18.10.2013г. и към датата на неговото усвояване – 01.11.2013г. кредитополучателят К. Т. и ответницата М. Ч. – Т. са в граждански брак – съгласно приложените по делото на ОС документи. По това обстоятелство не се и спори. Когато едно парично задължение е поето от единия съпруг, то по силата на законовата презумпция възниква солидарната обвързаност и на другия съпруг и че взетата в заем сума ще се използва за задоволяване нуждите на семейството /вж. Решение по гр.д.№3267/13г. на ВКС, трето отд., Решение по гр.д. № 6452/2013г. на ВКС, Четвърто г.о./. В отношенията си с кредитора те дължат всеки един цялата сума и освобождаването им може да стане само след пълно изпълнение. Такава солидарна отговорност възниква и когато единия съпруг е поел парично задължение към банка, за да погаси с получените средства предходни парични задължения, за които двамата съпрузи отговарят солидарно. Новото парично задължение безспорно и във всички случаи е поето за общи нужди на двамата съпрузи– за погасяване на техни общи задължения, поради което те отговарят солидарно и за него /вж. Решение №

293 от 19.11.2013г. по гр.д. № 3267/2013г. на ВКС, Решение № 24 от 23.04.2013г. по гр.д. № 308/2012г. на ВКС, Четвърто отд./.

По отношение на кредитополучателя К. Т., Банката – кредитор се е снабдила със заповед за изпълнение, съответно – изпълнителен лист като е образувано и изпълнително дело № 188/22г., изпълнението на което е спряно. Тези обстоятелства между страните не са спорни. Не е спорно, че против заповедта за изпълнение е депозирано възражение от К.Т., че е заведено дело за установяване на вземането от страна на Банката и че с решение на съда е прието, че вземанията на банката срещу К.Т. са погасени на основание чл.739 ал.1 от ТЗ.: - след сключване на договора за кредит е било учредено събирателно дружество, в което кредитополучателят К.Т. е бил приет като неограничено отговорен съдружник. С решение от 09.10.2019г. по търг.дело е била обявена неплатежоспособността и е било открито производство по несъстоятелност спрямо събирателното дружество и неограничено отговорните съдружници в него, сред които и К.Т.. Производството по несъстоятелност е било прекратено впоследствие поради изтичане на 1-г. срок за възобновяване след установяване на липса на средства. Впоследствие в съдебно производство е прието, че вземанията на личните кредитори /в т.ч. и „Банка ДСК“ АД/ на неограничено отговорния съдружник са погасени на осн. чл.739 ал.1 от ТЗ. При това положение в зависимост от решението на ВКС е налице вероятността изпълнителния лист срещу К. Т. да бъде обезсилен и изпълнителното производство - прекратено. При това положение безспорно е налице правен интерес за ищеца – въззиваем да иска изпълнение на цялото задължение от солидарния длъжник: - за задължения към кредитор на един от съпрузите, възникнали за задоволяване на семейни нужди, двамата отговарят солидарно без да са необходими другари, поради което и на основание чл.122 ал.1 от ЗЗД кредиторът може да насочи иска си срещу всеки от съпрузите по негов избор /вж. Решение № 70 от 19.02.2013г. на ВКС о гр.д. № 1228/2012г., Четвърто г.о., Решение № 524 от 15.01.2013г. на ВКС по гр.д. № 855/2012г., Четвърто г.о./.

В процесния случай средствата получени от кредитополучателя Т. не са с характер на лични средства, тъй като задължението за връщане е солидарно по силата на закона. В отношенията с кредитора всеки от солидарните длъжници дължи всичко и може да се освободи от отговорност само ако общото задължение е изпълнено изцяло, докато във вътрешните отношения само се предполага, че те дължат поравно. Когато солидарните длъжници са съпрузи, дори само единия да е получил заема, то следва да бъде заявено за какво е разходвана сумата, като в тежест на оспорващия съпруг е да докаже, че твърдените разходи не са извършени, т.е. – че разходите нямат семеен характер /вж. Решение № 68 от 27.07.2020г. по гр.д. № 2077/2019г. на Трето г.о., Решение по гр.д. № 3267 на ВКС, Трето г.о./.

В настоящия случай се установява, че процесния договор е сключен по време на брака като за обезпечаване вземането на Банката е била учредена договорна ипотека върху имоти, в които съсобствен дял има и ответницата

Ч.. От доказателствата се установява, че кредитът е изтеглен за рефинансиране и текущи нужди. От прието експертно заключение се установява, че от усвоената сума 198 251.88 лв. е погасен кредит на К. Т. , сключен с банка ДСК по Договор за ипотечен кредит от 23.04.2008 г. с първоначално усвоен размер от 200 000 лв. също по време на брака. Този първи кредит също е бил обезпечен с ипотека върху имот, собственост на двамата съпрузи. В случая също възниква солидарна отговорност по чл.32 ал.2 от СК, тъй като е поето парично задължение за погасяване на предходни парични задължения. Новото парично задължение служи за задоволяване на семейни потребности, на нужди на семейството. За него двамата съпрузи отговарят също солидарно /вж. Решение № 293 от 19.11.2013г. по гр.д. № 3267/2013г. на ВКС, Трето г.о., Решение № 24 от 23.04.2013г. по гр.д. № 308/2012г. на ВКС , Четвърто г.о./.

В процесния случай съпругът – ответник по делото е направил изявления, оспорващи презумпцията, че взетата в заем сума ще се използва за задоволяване на семейни нужди. В подкрепа на тези изявления ответницата Ч. в качеството си на оспорващ е представила съответно – разписки, по които фигурира като издател съпруга и К.Т. в насока, че ипотечния кредит не е за задоволяване нужди на семейството. По отношение на представените разписки за предоставени през 2013г. и 2014г. заеми на трети лица не може да се заключи, че кредитът не е разходван за семейни нужди.

Принципно предоставянето на заем е свързано с договаряне на възнаградителна лихва върху предоставената в заем сума, уговорен е и срок, в който сумата следва да бъде възстановена. По повод тези разписки страната не ангажира доказателства за евентуалното връщане на „заетите“ суми /при изтекъл 10 – г. срок от предоставянето на сумите/, не се сочи евентуално какви действия са били предприети за събиране на сумите ако същите не са били върнати. Може да се заключи, че оборващата страна на първо място не е изложила твърдения относно разходването на заемната сума както и не доказва по категоричен и безспорен начин разходването на тази сума за дейности различни от задоволяване на семейните потребности. Ангажирани са доказателства относно доходите на двамата съпрузи като се сочи, че според данни на НСИ тези доходи са достатъчни за издръжка на семейството. Според съда това обстоятелство също не оборва презумпцията, че кредитът е бил използван за семейни нужди тъй като разходите на едно семейство се определят от неговите финансови възможности и в тези случаи надхвърлят размера на средната издръжка на едно домакинство, определена от НСИ. Съвсем по категоричен начин в случая видно от експертното заключение се установява, че около 200 000 лв. от заетата сума е била целево разходвана за погасяване на предходен кредит от 2008г. също от Банка ДСК като с оглед на това обстоятелство намира, че кредитът от 2013г. е използван за семейни нужди на сем. Тончеви. Установено е, че на 01.11.2013г. от банковата сметка на кредитополучателя Тончев е била усвоена сумата от 300 000 лв. Впоследствие според счетоводните данни в т.ч. – приетото експертно

зключение са извършени множество други операции по погасяване и усвояване на кредитния лимит в рамките на гратисния период за издължаване на главницата в съответствие с договора. Вещото лице по експертното заключение е изчислило, че в рамките на гратисния период от 84 месеца е усвоена сума в общ размер на 678 000 лв., а размерът на погасената е съответно – 380946.51 лв. Впоследствие допусната забава в рамките на 90 дни. Към датата на предявяване на иска са натрупани 19 броя погасителни вноски в общ размер на 35 448.34 лв.. На основание т.20.2 за Банката възниква правото да обяви вземането си за главница по договора за кредит за предсрочно изискуемо. В исковата молба против солидарния длъжник Ч. е упражнено потестативното право на банката като се съдържа волеизявлението на кредитора – „Банка ДСК“ АД за обявяване на предсрочна изискуемост на задълженията по кредита.

Що се отнася до възраженията за нищожност, то на първо място съдът намира, че визираната нищожност на отделни клаузи не води до нищожност на целия договор. От друга страна съгласно разпоредбата на чл.26 ал.4 от ЗЗД при евентуална нищожност на отделни клаузи ще намерят приложение на общите императивни разпоредби на закона и страните ще са обвързани от действителни разпоредби. По силата на чл.26 ал.4 от ЗЗД нищожността на отделни части на договора не влече нищожност на целия договор, когато те са заместени по право от повелителни правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би могла да бъде сключена и без недействителните и части. Следователно - визираното във въззивната жалба основание за нищожност на договора за кредит не е сред предвидените от законодателя основания за недействителност на договорите и не е относимо към предмета на настоящия спор.

Не се подкрепят от доказателствата по делото и твърденията за неравноправни клаузи. Такива са клаузите, предвиждащи едностранно увеличение на договорения лихвен процент. В процесния случай се установява друго: докато в първоначалния договор от 2013г. договорената лихва е 6.70 % годишно, то в подписаното допълнително споразумение на 24.08.2015г. е уговорен процент на възнаградителната лихва размер на 5.30%, а на 14.08.2017г. – при ново предоговаряне лихвата е свалена на 3.9%. Т.е. – договаряно е намаляне на лихвения процент. Договорен е и гратисен период от 84 месеца. Това са условия, договорени все в полза на кредитополучателя. Тези обстоятелства се подкрепят и от приетата съдебно-счетоводна експертиза в производството пред първоинстанционния съд, която е изследвала прилагания по кредита лихвен процент на възнаградителната лихва за целия разглеждан период – от датата на сключване на договора до настъпване на предсрочната изискуемост на вземанията по него.

Съобразно гореизложеното настоящият съдебен състав намира, че обжалваното решение е правилно и законосъобразно, постановено в съответствие със събраните по делото доказателства, подробно обсъдени в мотивите на решението като същото е изцяло в съответствие със

задължителната практика на ВКС и с оглед на това същото следва да бъде изцяло потвърдено.

Обжалваното решение следва да бъде потвърдено и в частта, с която е отхвърлена претенцията на Банката в частта за сумата от 300 лв., представляваща годишна такса за управление на кредита като в тази част се препраща изцяло на основание чл.272 от ГПК към мотивите на първоинстанционния съд.

В съответствие с изхода на спора по делото пред настоящата инстанция в полза на въззиваемата страна – „Банка ДСК“ АД следва да се присъдят разноси - юрисконсултско възнаграждение в размер на 500 /петстотин/ лева - съобразно извършената пред инстанцията работа – депозиране на писмен отговор на въззивна жалба, явяване пред съда в проведеното открито съдебно заседание.

Мотивиран от горното, Апелативен съд – Бургас

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 884 от 26.07.2023г., постановено по гр.д. № 1358/22г. по описа на Окръжен съд – Бургас.

ОСЪЖДА М. Л. Ч., от гр.Бургас, ЕГН ***** да заплати на „Банка ДСК“ АД, ЕИК * със седалище и адрес на управление – гр.София сумата в размер на 500 /петстотин/ лева – направени по делото разноси пред инстанцията, представляващи юрисконсултско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от уведомяването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____